

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Firneisz Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Elek Anikó ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 5.M.4818/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.636.714/2010/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.636.714/2010/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és Fővárosi Munkaügyi Bíróság 5.M.4818/2009/12. számú ítéletének azon rendelkezését, amelyben megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, helybenhagyja. A másodfokú bíróságot az alperes marasztalására irányuló kereseti kérelmeknek elbírálása érdekében új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes 2001. július 1-jétől állt az alperes alkalmazásában ügyvezetőként. A felperes munkaviszonyát az alperes 2002. szeptember 9-én rendkívüli felmondással megszüntette. Annak első indokát képezte, hogy az alperesnél 2002. július 8-án megkezdett átfogó ellenőrzés során a tulajdonos által kapcsolattartásra kijelölt személyek felé a felperes a tájékoztatási kötelezettségének többszöri felszólítás ellenére sem tett maradéktalanul eleget. A tulajdonos 2002. július 19-én hozott határozatára írásban nem kielégítő tájékoztatást adott többszöri szóbeli és írásbeli sürgetés ellenére. Az indokolás második része a felperes jogszerűtlen és szakszerűtlen intézkedéseit jelölte meg: a társaság könyvvizsgálójával könyvvezetésre vonatkozó vállalkozási szerződést kötött a Gt. 43. § (3) bekezdését megsértve; a K.F.H.I.K. kialakításával összefüggésben súlyos jogsértéseket követett el a vállalkozók kiválasztása, a vállalkozási szerződés tartalmának meghatározása, majd módosítása során; a K. Kft-vel előnytelen bútorszállítási szerződést kötött. A felperes a határidőben benyújtott keresetében a rendkívüli felmondás hatályon kívül helyezését, majd a 2003. május 5-ei tárgyaláson eredeti munkakörbe történő visszahelyezését is kérte. Az anyagi jogkövetkezmények iránti igényt 2007. május 9-én érkezett beadványában terjesztette elő elmaradt munkabér, prémium, gépkocsi- és telefonköltségtérítés, valamint visszahelyezése mellőzésével 12 havi átalánytérítés vonatkozásában. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság megismételt eljárásban hozott 5.M.4818/2009/12. számú ítéletével

megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a felek a költségeiket maguk viselik. Kötelezte az alperest 180.000 forint kereseti illeték és 736.796 forint szakértői költség állam javára történő megfizetésére. A rendkívüli felmondás első pontjáról rögzítette, hogy ebben a részében nem tartalmazott tárgyszerű és konkrét adatokat arra vonatkozóan, hogy a felperessel a tulajdonosi határozatot mikor közölték, az milyen kötelezettséget tartalmazott, abból mit teljesített a felperes, mikor és milyen tartalommal. Nem szerepel benne az sem, hogy mikor és mit kifogásolt a munkáltató, és azok pótlására mikor, milyen tartalommal hívta fel a felperest. A szövegezés általános és homályos, nem felel meg az MK. 95. számú állásfoglalás szerinti világosság követelményének.

Bizonyítást nyert, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója és meghatalmazottja semmiféle dokumentációt nem vezettek arról, hogy a tulajdonosi határozat közlését követően mikor, mit teljesített a felperes, és milyen kifogásaik voltak az adott teljesítéssel kapcsolatban. Nem a bíróság feladata, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója helyett tisztázza, mi volt a teljesítés menete. Az Mt. 3. § és a 102. § (3) bekezdés figyelembevételével a munkáltatónak kellett volna olyan tájékoztatást adni a munkavállaló részére, hogy a kötelezettségeit teljesíteni tudja. Ebben a körben figyelmen kívül hagyta az alapperben beszerzett könyvszakértői véleményben szereplő megállapításokat, ugyanis az iratok, kimutatások keresésére, átadására vonatkozó tények megállapítása nem tartozik könyvszakértői feladatkörbe. A rendkívüli felmondás további részével kapcsolatosan a bizonyítási eljárás eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felsorolt felperesi intézkedésekről a munkáltatói jogkör gyakorlója már jóval korábban tudomást szerzett, mint a rendkívüli felmondás alkalmazhatóságának szubjektív határideje, ezért azok érdemi vizsgálatát mellőzte.

A felperes marasztalásra irányuló kereseti kérelmét elévülésre tekintettel az Mt. 11. §-ára utalással elutasította. Kifejtette, hogy a jogellenes munkáltatói intézkedés miatt 2002. szeptember 10-étől kezdődően a felperes marasztalásra irányuló igényei esedékessé váltak, és semmi nem hátráltatta a jogi képviselővel eljáró felperest, hogy ezen igényeit 3 éven belül előterjessze. A felperes ilyen igényt pedig először 2007. május 9-én nyújtott be. Az alperes és a felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 49.Mf.636.714/2010/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 540.000 forint első-, és másodfokú perköltség megfizetésére. Megítélése szerint a rendkívüli felmondásnak a tulajdonosi határozat végrehajtására vonatkozó része az MK. 95. számú állásfoglalás szerinti összefoglaló indokolásnak megfelelő, és az előzményeket, valamint a peradatokat tekintve a felperes részéről sem általánosnak, sem homályosnak nem minősülhetett. Az alperesnek lehetősége volt a perben, hogy a

rendkívüli felmondás ezen megfogalmazásait részleteiben bizonyítsa, és ezt sikerrel meg is tette. A felperesnek kötelezettsége volt végrehajtani a tulajdonosi határozatot. Annak nem volt perdöntő jelentősége, hogy kapott-e részletes információt a cég átvilágítására irányuló vizsgálat részleteiről. Azon felperesi állítás nem bizonyosodott be, hogy egy napos határidőt kapott volna a feladat végrehajtására, azok pótlására. Amennyiben a felperes a határidőt rövidnek tekintette volna, úgy kérhette volna annak meghosszabbítását, de az alperesnél nem jelezte, hogy ilyen problémája lenne. Az alperes sem vitatta, hogy - bár határidőn túl - a felperes készített nyilatkozatot, illetve iratokat adott át, azonban folyamatosan írásban jelezte a felperesnek, hogy mit és miért nem fogad el, és mit kifogásol. A felperes a 2002. szeptember 9-ei határidőben sem tudott teljességgel eleget tenni az elvárásoknak, így joggal juthatott az alperes arra a következtetésre 2002. szeptemberében, hogy a felperes a kötelezettségének nem tett eleget. Az alperes a perben azt is kifejtette, hogy miért nem tartotta a felperesi tájékoztatást teljes körűnek. Utalt a hiányzó szerződésekre, amelyeknek csatolására korábban a felperest felszólította. Az alperes által csatolt levelek szerint a tájékoztatási kötelezettségének a munkáltató eleget tett. A fentiek szerint a másodfokú bíróság a rendkívüli felmondás 1. pontját valósnak és bizonyítottnak találta, ezért ezen pont tekintetében kellett azt értékelnie, hogy elegendő volt-e a felperes munkaviszonyának azonnali hatályú megszüntetéséhez.

Értékelte, hogy a felperes vezető állású ügyvezető volt az alperesnél, tehát a felelőssége lényegesen súlyosabb, mint egy beosztott dolgozóé. Ezen túlmenően pedig a felperest nem egyszer, hanem többször meghosszabbított határidővel kellett felkérni bizonyos hiányok pótlására, és a felperes a legutolsó határidőig sem teljesítette a tőle elvártakat, ezért a bizonyított jogszerű indok az egész intézkedés okszerűségét alátámasztotta.

A jogalapra vonatkozó másodfokú döntés miatt már oka fogottá vált a felperesi fellebbezés az elsőfokú ítélet marasztalási részének elutasításával kapcsolatban. A másodfokú bíróság megjegyezte azonban, hogy e döntéssel az elévülés körében nagyrészt egyetértett. A jogviszony helyreállítása helyett megillette a felperest a keresetváltoztatás joga elévülési idő figyelembevétel nélkül, de csupán az azt kiváltó Mt. 100. § (4) bekezdése szerinti átalánytérítés vonatkozásában, így amennyiben a felperes keresetének jogalapja „meg is állt volna”, csupán átalánytérítésre tarthatott volna igényt. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan az első fokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte.

Hivatkozása szerint a másodfokú ítélet ténybeli megállapításaiban iratellenes, jogi indokolása okszerűtlen és logikátlan, továbbá ellentétes ugyanezen tanács 49.Mf.639.579/2008/5. számú végzésével.

A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 252. § (2) bekezdés, 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdését, valamint az Mt. 3. §-át, 89. §-át és a 97. §-át. A másodfokú bíróság a korábbi, elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító végzésében foglaltakkal ellentétes tartalmú tényeket állapított meg, és következtetéseket vont le. Annak ellenére, hogy a Fővárosi Bíróság a hatályon kívül helyező végzésében előírta, hogy a tulajdonos korábbi képviselőjét ellátó B.I.-t, mint a felperes volt közvetlen felettesét ismételten tanúként meghallgassák, erre a megismételt elsőfokú eljárásban nem került sor. A másodfokú bíróság ítélete az elsőfokú bíróság ítéletét ennek ellenére megalapozottnak találta ahelyett, hogy a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül azt hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ismételten új eljárás lefolytatására utasította volna. A másodfokú bíróság ítélete iratellenes, mivel a felperes a 2002. szeptember 5-én kelt alperesi levélben kapott új - értelmezhetetlen - feladatokat, így a korábban kiosztottaknak sem tudott eleget tenni. A másodfokú bíróság az Mt. 89. §-ával ellentétesen állapította meg, hogy az alperes munkáltató rendkívüli felmondásának indokolása világos, valós és okszerű volt. Teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes korábbi képviselője, B.I. a tanúvallomása során kijelentette, miszerint a felperes minden intézkedéséről tudott, és minden szerződést látott, valamint ezekkel a dokumentációkkal rendelkezett is. Figyelmen kívül hagyta továbbá azt a tényt, hogy a szervezeti képviselői jog 2002. július 10-ei megváltozása nem lehet a rendkívüli felmondás indoka, figyelemmel a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére. A másodfokú bíróság okszerűtlen mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy a felperes rendkívüli felmondásra okot adó mulasztást követett el. P.F. tanúkénti meghallgatása során elmondta, hogy az alperes pontosan tudtában volt annak, hogy a felperes jelentéseinek mit kellett tartalmaznia. Ezen ismeretekkel pedig csak akkor rendelkezhetett az alperes, ha a felperes nem tanúsított olyan magatartást, amelyet a másodfokú ítélet az indokolásában megállapít. A másodfokú bíróság ítéletének az elévülésre vonatkozó jogi álláspontja sem helytálló, amennyiben a felperes jogszerűen terjesztette elő a keresetváltoztatását. Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az alperes fellebbezése a rendkívüli felmondás második részében nevesített rendkívüli felmondási okokkal kapcsolatos elsőfokú ítéleti megállapításokat nem támadta, ebben a részében tehát az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedett. A Legfelsőbb Bíróságnak a Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelem szerint a rendkívüli felmondás jogszerűségéről, annak pontjában foglalt indokról kellett állást foglalnia. Ebben azt rótták a felperes terhére, hogy a tulajdonos felé többszöri felszólítás ellenére sem tett maradéktalanul eleget a tájékoztatási kötelezettségének, a

kért iratokat sorozatosan egyáltalán nem, vagy határidőn túl szolgáltatotta. Ennek következtében az alperes jogi, pénzügyi, gazdasági állapotát a rendkívüli felmondás közléséig sem lehetett teljes körűen feltárni, és a társaság feladatainak elvégzését ez jelentős mértékben hátráltatta. A másodfokú bíróság az MK. 95. számú állásfoglalás helytálló értelmezésével állapította meg, hogy ezen indokolás összefoglaló megjelölésként megfelel a világosság követelményének. Az alperes a perben bizonyíthatta ezen indok valóságát, és részletesen előadhatta a konkrét adatokat a felperes kötelezettségszegése mibenlétéről. Az elsőfokú bíróság azonban helytállóan rögzítette, hogy a 2002. július 19-ei tulajdonosi határozat közlését követően a felperes által történő teljesítésről, az átadott dokumentációkról a munkáltatói jogkörgyakorló nem vezetett dokumentációt. Becsatolta a felperes részéről a 2002. június 25-ei levelet és a 2002. augusztus 2-ai keltezésű jelentést, a J. és H. Ügyvédi Iroda által 2002. augusztus 1-9. és augusztus 23-30. dátumozással kiegészített iratokat, illetve a felperes 2002. szeptember 6-ai keltezéssel készített írásbeli véleményét. Bár ezen felperes által készített iratok mellékleteit teljes terjedelemben nem tették a per anyagává, de a tulajdonos meghatalmazott képviselője által 2002. augusztus 27-én kelt, valamint P.F. által 2002. szeptember 5-én készített felperesi felszólítás a teljesítések hiányosságait is részletezi. Ezen okiratokból, valamint a tanúk vallomása alapján megállapítható volt, hogy a munkáltató miért nem tartotta a felperesi tájékoztatást teljes körűnek. A 2002. szeptember 5-ei levél ugyan a tulajdonosi határozat teljesítésének hiányosságait kifogásolta, azonban az abban foglaltaktól eltérve az ügyvezetői intézkedések érdemi, részletes magyarázatát kérte egy napos határidővel. A rendkívüli felmondás kiadására pedig az erre mellékletekkel adott 2002. szeptember 9-ei válasz átadását követően még aznap sor került. Az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja szerint a munkáltató a munkavállaló munkaviszonyát azonnali hatállyal akkor szüntetheti meg rendkívüli felmondással, ha a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét jelentős mértékben, szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal megszegte. Az Mt. 96. § (2) bekezdés alapján [a 89. § (2) bekezdésre is figyelemmel] a munkáltatót terhelte a rendkívüli felmondás első indoka valósága mellett annak bizonyítása is, hogy a felperes kötelezettségszegése olyan mértékű volt, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tette. E körben valóban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes felelőssége vezető állásúként lényegesen súlyosabb egy beosztott dolgozóénál. Értékelendő azonban - miután a rendkívüli felmondás az együttműködési kötelezettsége megsértésére hivatkozik -, hogy a tulajdonosi határozat kézhezvételét követően folyamatosan, 2002. június 22-étől 2002. szeptember 9-éig teljesített a munkáltató felé, a szabadsága ideje alatt is rendelkezésre állt, szóbeli egyeztetéseken is részt vett, többször írásbeli anyagot készített a tulajdonos változó és egyre bővülő adatszolgáltatási igényét is

figyelembe véve. Az alperesnek a perben azt nem sikerült bizonyítania, hogy a felperes együttműködési kötelezettségét olyan mértékben és szándékosan szegte meg, amellyel a társaság „tényállapotának teljes körű feltárását” a rendkívüli felmondás közlésének időpontjában ellehetetlenítette volna, vagy a társaság feladatainak elvégzését jelentős mértékben hátráltatta volna. A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságnak a munkaviszony megszüntetése jogellenessége tárgyában hozott rendelkezését helybenhagyta, míg az összecszerűség tárgyában a másodfokú bíróságot új eljárásra, és új határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontja folytán érdemben – miután oka fogyottnak tekintette az elévülés kérdésében az állásfoglalást – nem vizsgálta a felperesnek e tárgyban a marasztási igények elutasítása miatt előterjesztett fellebbezését, ezért a másodfokú bíróságnak érdemben a felperes egyes jogcímeken előterjesztett követeléseire tételesen kitérve kell a felperesi fellebbezésben foglaltakról döntenie, az elévülésről állást foglalnia. A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a sikeres felülvizsgálati kérelemmel élő felperes költségeinek viselésére az alperest.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás illetékének viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése és 15. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2011. október 19.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró
A kiadmány hitelével. Nné tisztviselő